

Eskilstuna kommun
Eskilstuna.kommun@eskilstuna.se

Rinman 1, Rinmangymnasiet
Leif.skoldberg@eskilstuna.se

Beslut

2017-05-02
Dnr 40-2016:202

Beslut

efter kvalitetsgranskning av yrkesprogrammens
ändamålsenlighet i Rinman 1,
Rinmangymnasiet, Eskilstuna kommun

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av yrkesprogrammets ändamålsenlighet under våren 2017. Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma hur skolorna skapar helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna på yrkesprogrammen utifrån de kunskaper som uttrycks i examensmålen. Granskningen fokuserar på lärares samverkan och på hur rektor bedriver sitt pedagogiska ledarskap för att skapa en sammanhållen utbildning för eleverna.

Granskningens två huvudfrågor är:

- Samverkar lärarna för att skapa balans mellan teori och praktik så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?
- Skapar rektor förutsättningar för samverkan mellan lärare på yrkesprogrammen, och mellan utbildningens olika delar, så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?

Granskningen omfattar 36 kommunala och fristående gymnasieskolor. På varje gymnasieskola har ett av följande program granskats:

- Barn- och fritidsprogrammet
- Bygg- och anläggningsprogrammet
- Vård- och omsorgsprogrammet

På Rinmangymnasiet har Skolinspektionen granskat barn- och fritidsprogrammet.

Granskningen av Eskilstuna kommun och Rinmangymnasiet ingår i detta projekt. Rinmangymnasiet besöktes den 22-23 mars 2017. Ansvariga inspektörer har varit utredarna Stina Linder och Maud Karlström.

I samband med besöket genomfördes intervjuer med rektor, biträdande rektor, lärare, elever och APL-handledare. För att kunna bedöma rektors och lärares arbete med skapa helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna på utvalt yrkesprogram har Skolinspektionen även begärt in ett antal dokument, bland

2017-05-02

2 (13)

Dnr 40-2016:202

annat dokument som visar på lärares samverkan och på vilket sätt den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen bidrar till helhet och sammanhang i elevernas lärande.

I detta beslut redovisar Skolinspektionen iakttagelser, analyser och bedömningar. Beslutet ger också en beskrivning av de utvecklingsområden som framstått som mest centrala att prioritera i det lokala kvalitetsarbetet.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de huvudmän och skolenheter som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden hos andra gymnasieskolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens kvalitetsgranskning visar att Rinmangymnasiet, Rinman 1, på många sätt arbetar för att eleverna på barn- och fritidsprogrammet ska få helhet och sammanhang i sin utbildning. Examensmålen är till stor del styrande i arbetet med att planera och genomföra undervisningen. Detta arbete genomsyrar även skolans arbete med APL där granskningen visar att lärare och handledare samverkar kring planering, genomförande och uppföljning av APL.

Granskningen visar även på några utvecklingsområden för att öka elevernas möjligheter till känsla av sammanhang i sina studier. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla samarbetet lärare emellan så att eleverna får möjlighet att arbeta mer ämnesövergripande.

Till sist bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver utveckla förutsättningarna för lärarna att samverka. Det framkommer i granskningen att rektorn uppmuntrar lärarna till samverkan, men det visar sig även att rektorn inte ser till att lärarna har tillräckliga förutsättningar för att det ska bli av. I rektors uppdrag ingår att besluta om sin enhets inre organisation. I det ingår bland annat hur personalens ansvarsområden fördelas, schemaläggning och att se till att samverkan mellan lärare i olika kurser kommer till stånd. Detta för att se till att verksamheten utvecklas och styrs i förhållande till de nationella målen.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden:

2017-05-02

3 (13)

Dnr 40-2016:202

- Rektorn behöver säkerställa att det ämnesövergripande arbetet mellan lärare i gymnasiegemensamma ämnen och lärare i yrkesämnena utvecklas för att eleverna ska få en större känsla av helhet och sammanhang.
- Rektorn behöver i högre grad se till att det finns organisatoriska förutsättningar för lärarna i gymnasiegemensamma ämnen och lärare i yrkesämnena att samverka.

Beskrivning av huvudman och besökta skolenhet

Rinmangymnasiet är en kommunal gymnasieskola centralt belägen i Eskilstuna. Rinmangymnasiet består av tre skolenheter; Rinman 1, Rinman 2 och gymnasiesärskola. På Rinmangymnasiet går det cirka 1300 elever och det finns sex nationella program, introduktionsprogram samt gymnasiesärskola. Skolinspektionen har besökt skolenheten Rinman 1 inom denna granskning.

Rinman 1 har cirka 550 elever och på barn- och fritidsprogrammet går det cirka 70 elever. Det går flest elever i årskurs 1, i årskurs 2 och 3 går det cirka 20 elever vardera fördelade på inriktningarna. Under årskurs 1 läser alla elever på barn- och fritidsprogrammet tillsammans och till årskurs 2 väljer de inriktning pedagogiskt ledarskap eller fritid och hälsa.

Skolenheten Rinman 1 leds av en rektor och för barn- och fritidsprogrammet finns även en biträdande rektor. I arbetslaget för barn- och fritidsprogrammet finns elva lärare, de flesta lärare undervisar i yrkesämnena men det finns även lärare som undervisar i gymnasiegemensamma ämnen.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redogör Skolinspektionen mer utförligt för sina bedömningar kring frågeställningarna.

1. Samverkar lärarna för att skapa balans mellan teori och praktik så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?

Enligt 16 kap. 6 § skollagen (2010:800) ska det för varje nationellt program finnas examensmål som innehåller mål för programmet. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 117 f.) framkommer att examensmålen ska ligga till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen från elevens första dag på programmet. Det framkommer också att examensmålen ska styra utbildningen och gymnasiearbetets utformning och innehåll. Av 1 § förordning

2017-05-02

4 (13)

Dnr 40-2016:202

(2010:14) om examensmål för gymnasieskolans nationella program framgår bland annat att examensmålen gäller utöver de gemensamma kunskapsmål för gymnasieskolans nationella program som anges i läroplanen för gymnasieskolan.

Läroplanen för gymnasieskolan (Lgy11) föreskriver i kapitel 2.1 bland annat att läraren ska:

- i undervisningen skapa en balans mellan teoretiska och praktiska kunskaper som främjar elevernas lärande,
- samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen,
- organisera och genomföra arbetet så att eleven får möjlighet att arbeta ämnesövergripande.

1.1 Ger samarbetet mellan lärare i yrkesämnena och gymnasiegemensamma ämnen eleverna möjlighet till en upplevelse av helhet och sammanhang i sin utbildning?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att samarbetet mellan lärare i yrkesämnena och gymnasiegemensamma ämnen fungerar väl i vissa delar men behöver utvecklas i andra. Granskningen visar att lärarna planerar sin undervisning utifrån examensmålen, något som Skolinspektionen bedömer ökar elevernas känsla av helhet och sammanhang i sin utbildning.

Granskningen visar även att det finns utvecklingsområden för att öka elevernas känsla av sammanhang i undervisningen. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla arbetet med att ge eleverna möjlighet att arbeta ämnesövergripande, samt att utveckla arbetet kring det kollegiala lärandet. Här visar granskningen att det inte genomförts något ämnesövergripande arbete under pågående läsår.

Planering och undervisning utifrån examensmålen

Lärare i yrkesämnena uppger i intervju att examensmålen har beröringspunkter mot alla deras kurser och att det framförallt blir synligt i det arbetsplatsförlagda lärandet, APL. Lärarna uppger att de har examensmålen som grund och att dessa mål till stor del stämmer överens med de mål som finns i kurserna. Lärarna ger exempel som att eleverna arbetar direkt mot examensmålen i gymnasiearbetet som de har i årskurs 3. Yrkeslärarna uppger vidare att de kanske inte pratat så mycket om examensmålen i arbetslaget under detta läsår, men att det ofta sker i ämneslaget där lärare från yrkesämnena träffas.

2017-05-02

5 (13)

Dnr 40-2016:202

Lärarna i gymnasiegemensamma ämnen uppger även de att samtal kring examensmål inte sker regelbundet på arbetslagstid. De uppger vidare att samtal kring examensmålen däremot kan ske på fikarasten, över lunchbordet och på andra informella möten. Lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena uppger att de använder sig av examensmålen som grund i sin undervisning, även om de inte synliggör begreppet examensmål för eleverna. Lärarna uppger vidare att examensmålen naturligt finns med i kurser som Historia 1a1, exempelvis inom området mänskliga rättigheter, i Religionskunskap 1 inom etik och bemötande, i Idrott och hälsa 1 när eleverna ska instruera och tala inför en grupp, samt kommunikation i kursen Svenska 1. Enligt lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena kommer examensmålen in naturligt i deras ämnen och som lärare behöver man inte kämpa för att få in dem.

Rektorn uppger i intervju att han försöker prata om examensmålen till exempel på arbetslagsmöten. Rektorn uppger vidare att ett av arbetslagets egna mål i skolans verksamhetsplan är att arbeta med examensmålen. Enligt rektorn ska dessa kommuniceras för att eleverna ska känna att de går en yrkesutbildning. Lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena bekräftar att rektorn lyfter arbetet med examensmålen på möten.

Skolinspektionen har även intervjuat elever på barn- och fritidsprogrammet. På frågan om eleverna känner till examensmålen för deras program blir eleverna osäkra. Men när Skolinspektionen läser upp ett stycke ur examensmålen och även ger några exempel på förmågor som finns med så säger de intervjuade eleverna att de känner igen dem, även om just begreppet examensmål är obekant.

Ämnesövergripande arbete

Lärarna i gymnasiegemensamma ämnen uppger i intervju att det inte förekommit något ämnesövergripande arbete under detta läsår. Detta uppger även lärarna i yrkesämnena som tillägger att det under tidigare läsår funnits samarbeten mellan yrkesämnena och gymnasiegemensamma ämnen. Rektorn bekräftar detta och uppger vidare att samarbetet mellan lärare till stor del varit personbundet och när en lärare slutar eller är föräldraledig så blir det ämnesövergripande arbetet inte genomfört längre.

Inför granskningen har Skolinspektionen tagit del av dokument, bland annat verksamhetsplanen för barn- och fritidsprogrammet. I dokumentet kan man utläsa att ett av arbetslagets mål för läsåret är att alla lärare ska komma på en idé

2017-05-02

6 (13)

Dnr 40-2016:202

på ett ämnesövergripande arbete. Lärarna i gymnasiegemensamma ämnen uppger i intervju att i princip alla lärare har en idé, men att det stannar vid det. Det är själva verkställandet som är problematiskt, säger en av lärarna.

Ämnesintegrering, infärgning

När det gäller arbetet med att använda sig av ämnesintegrering, även kallad infärgning, att låta innehåll från yrkesämnena förtydliga undervisningen i gymnasiegemensamma ämnen eller tvärtom, uppger lärarna i yrkesämnena att det sker naturligt i deras undervisning. De uppger att de försöker ge eleverna exempel från yrkeslivet för att undervisningen ska bli tydligare. Yrkeslärarna uppger vidare att de vill att eleverna ska få vara i en så yrkesliknande miljö som möjligt för att utbildningen ska påminna och likna yrkeslivet i möjligaste mån. Yrkeslärarna ger som exempel att de bjuder in barngrupper till skolan så att eleverna får träna på att hålla i en aktivitet. Eleverna har då fått planera en aktivitet, de får genomföra aktiviteten med barnen och därefter får de utvärdera. Enligt lärarna är detta bra som förberedelse för eleverna innan de har sin APL och inför sitt blivande yrke. Eleverna uppger i intervju att det framförallt är i yrkesämnena som lärarna ger exempel från yrkeslivet i sin undervisning.

Lärarna i gymnasiegemensamma ämnen uppger i intervju att de försöker använda sig av konkreta berättelser från yrkeslivet i sin undervisning. Till exempel genom att de diskuterar etiska situationer i religionsundervisningen, med utgångspunkt i att barn i en barngrupp kan bli oense. Ett annat exempel är att de får träna på högläsning och muntlig framställning i kursen Svenska 1, innan de ska ut på en förskola. Även ergonomi från kursen Idrott och hälsa 1, exempelvis hur man lyfter barn, är något som lärarna försöker gå igenom med eleverna innan deras APL.

Kollegialt lärande

Lärarna i gymnasiegemensamma ämnen uppger att de arbetar med auskultation, att lärare besöker varandra för att se på varandras undervisning, på skolan. De uppger vidare att de besökt andra lärare under detta läsår, men att det kan vara i yrkesämnena som tillhör ett annat program och att det ser lite olika ut hur lärarna valt att göra. Lärarna i yrkesämnena uppger i sin tur att det finns ett pågående arbete med auskultationer. Enligt lärarna i yrkesämnena får de fritt önska vilken lärare och kurs de ska besöka, därför ser det lite olika ut. Lärarna uppger att de gånger de deltagit i ett ämnesövergripande arbete har auskultationerna skett mer naturligt och då blev det också ett kollegialt lärande och samarbete mellan lärarna.

2017-05-02

7 (13)

Dnr 40-2016:202

1.2 Ges eleverna möjlighet till helhet och sammanhang i sin utbildning genom att APL och den skolförlagda utbildningen ömsesidigt bidrar till att utveckla de kunskaper som framgår av examensmålen?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att eleverna ges möjlighet till helhet och sammanhang genom att den skolförlagda utbildningen och APL ömsesidigt bidrar till att eleverna ska utveckla de kunskaper som framgår av examensmålen.

Granskningen visar att organiseringen av APL, exempelvis vilka kurser som läggs ut på det arbetsplatsförlagda lärandet samt uppföljningen av APL, regelbundet diskuteras och revideras. I intervjuer framkommer att lärare och handledare samverkar kring planering, genomförande och uppföljningen av APL. Detta bedömer Skolinspektionen som väl fungerande i arbetet med att ge eleverna en möjlighet till en känsla av sammanhang mellan den skolförlagda och den arbetsplatsförlagda utbildningen.

Kurser som läggs ut på APL

I de dokument som Rinmangymnasiet skickat in till Skolinspektionen beskrivs att skolan lägger ut delar av yrkeskurser mot APL. I intervju med de APL-ansvariga lärarna för barn- och fritidsprogrammet berättar de att yrkeslärarna sitter tillsammans i ämneslaget och diskuterar vilka kurser som de vill ska läggas ut på APL. Enligt APL-ansvariga har dessa reviderats några gånger och kommer så också att ske till nästa läsår. Nästa läsår kommer kursen Pedagogiska teorier och praktiker som ligger i årskurs 3 också läggas ut mot APL. APL-ansvariga förklarar detta med att yrkeslärarna tycker att den kursen tydligt kopplar mot begreppen "planera, genomföra, utvärdera" som är en del av examensmålen.

Organisering och planering av APL

Rektorn uppger i intervju att elevernas första APL-period är inplanerad på höstterminen i åk 1 för att eleverna direkt ska få en känsla av att de går ett yrkesprogram. APL-perioderna är jämnt fördelade över årskurserna och eleverna har sitt arbetsplatsförlagda lärande fem hela veckor per läsår. De APL-ansvariga uppger i intervju att det alltid sker ett möte med handledare innan eleverna går ut på sin APL-period. Då går lärarna igenom med handledarna de uppgifter som eleven förväntas arbeta med under det arbetsplatsförlagda lärandet. Eleverna får sedan göra besök på arbetsplatsen innan APL-perioden startar, något som framkommer i intervjuer med lärare och elever. Eleverna tillägger att de får uppgifter innan APL-perioden börjar och att de då har möjlighet att fråga lärarna om det är något som de funderar över.

2017-05-02

8 (13)

Dnr 40-2016:202

Lärarna i yrkesämnen uppger att de samarbetar med handledarna ute på arbetsplatserna när de planerar vilka uppgifter som eleverna ska ha på sin APL. Lärarna berättar att de bland annat låtit handledare läsa igenom uppgifter innan de fattat beslut om att använda dem. Till exempel upptäckte de att det fanns uppgifter som innehöll ord och begrepp som handledarna tyckte var svåra att förstå innebörden av. Yrkeslärarna uppger vidare att de då reviderade uppgifterna och att de upplever att både handledare och elever tycker att uppgifterna blev bättre efter det. Eleverna uppger i intervju att de flesta uppgifterna som de har med sig innebär att planera, genomföra och dokumentera en aktivitet. Eleverna ger även flera exempel, som att de ska genomföra observationer, att de ska beskriva verksamheten och att de ska ta reda på vilka lagar som arbetsplatsen måste följa. En av de intervjuade elevgrupperna uppger i intervju att de haft med sig en uppgift på APL från kursen Samhällskunskap 1. Den uppgiften gick ut på att eleverna skulle intervjua en av de anställda på arbetsplatsen, för att ta reda på den anställdes bakgrund och vilken utbildning den har. Läraren i samhällskunskap bekräftar detta och berättar att uppgiften låg till grund för den diskussion kring utbildning som de skulle ha när eleverna kom tillbaka till skolan. Rektorn uppger i intervju att det inte ligger några moment från gymnasiegemensamma kurser inplanerade mot APL i dagsläget, men att arbetslaget har pratat om det tillsammans med rektorn.

Uppföljning av APL

När eleverna har genomfört ungefär halva sin APL-period gör yrkeslärarna ett besök på arbetsplatsen. Detta uppger yrkeslärare, APL-ansvariga och APL-handledare i intervjuer. De APL-ansvariga uppger vidare att skolan har telefonkontakt med handledare utöver besöket och att de får sms från handledare om eleven är frånvarande från arbetsplatsen. Efter APL-perioden sker samverkan med handledarna i huvudsak via mail, uppger de APL-ansvariga. När APL-perioden är avslutad skickar handledarna in omdömen till skolan kring de uppgifter som eleven arbetat med. Eleverna uppger i intervju att deras handledare skriver ett dokument som innehåller en bedömning av vad eleven presterat under sin APL, bland annat om hur det gått för eleven med uppgifterna på APL. De bekräftar även att läraren besöker arbetsplatsen och att det då sker ett samtal med elev och handledare kring lärandet på APL.

Eleverna uppger i intervju att lärarna följer upp vilket lärande som skett på APL genom att gå igenom de uppgifter som eleven haft med sig, samt genom att låta eleverna göra en muntlig eller skriftlig redovisning. Lärarna i yrkesämnen uppger att eleverna gör en skrivuppgift, att de skriver loggbok under APL-perioden och att de sedan gör en powerpoint som de redovisar inför klassen. Lärarna uppger vidare att de förmedlar till eleverna att de ska försöka vara pedagoger på sin

2017-05-02

9 (13)

Dnr 40-2016:202

APL och lärarna upplever att det sker en positiv utveckling för eleverna under det arbetsplatsförlagda lärandet.

Arbete för att öka elevernas känsla av att gå på ett yrkesprogram

Yrkeslärarna berättar även att de har en vision om att öka elevernas känsla av helhet i sitt yrkesprogram och som förberedelse inför APL-perioder. Några yrkeslärare har lämnat in en skiss till skolledningen med ett förslag om att skapa ett förskoleliknande utrymme i skolans lokaler. Lärarna uppger att de gärna vill bjuda in fler barngrupper till skolan och att de tror att det skulle vara tydligare för eleverna att få träna på att hålla aktiviteter i en arbetsplatsliknande miljö. Yrkeslärarna säger att de tror att det skulle öka elevernas känsla för att de går på ett yrkesprogram. "Vi vill att våra lektioner ska likna och påminna om yrkeslivet tydligare", uppger yrkeslärarna.

2. Skapar rektor förutsättningar för samverkan mellan lärare på yrkesprogrammen och mellan utbildningens olika delar så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?

Enligt 2 kap. 9 § skollagen (2010:800) ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. I 2 kap. 10 § skollagen framgår att rektor beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 648) framkommer att [rektors] besluten kan röra exempelvis personalens ansvarsområden, schemaläggning eller barnens och elevernas fördelning på klasser eller grupper.

Av läroplanen för gymnasieskolan (Lgy 11) framgår att rektor som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att:

- samverkan mellan lärare i olika kurser kommer till stånd så att eleverna får ett sammanhang i sina studier,
- skolans arbete med kunskapsområden, där flera ämnen ska bidra och samordnas så att de utgör en helhet för eleven.

2.1 Säkerställer rektor att innehållsliga och kulturella förutsättningar stödjer en sammanhållen utbildning?

2017-05-02

10 (13)

Dnr 40-2016:202

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns arbete med att säkerställa att innehålls-
liga och kulturella förutsättningar stödjer en sammanhållen utbildning är väl
fungerande men att det finns områden som kan utvecklas. Granskningen visar
att rektorn uppmuntrar samarbete lärare emellan och att lärarna har en samsyn
kring värdegrundsarbete och vad som är viktigt för eleverna att lära sig. Detta
bedömer Skolinspektionen som väl fungerande. Dock visar granskningen att
även om rektorn uppmuntrar lärarna till samarbete så ser inte rektorn i tillräck-
lig utsträckning till att samarbetet faktiskt blir av.

Skolinspektionen bedömer vidare att skolans arbete med att säkerställa att
handledarna har tillräckliga kunskaper för att kunna stödja eleverna är väl fun-
gerande men kan utvecklas inom ett område. Granskningen visar att alla hand-
ledare erbjuds handledarutbildning och att de får information från skolan för
att stödja eleverna i deras lärande. Detta bedömer Skolinspektionen som väl
fungerande. Dock visar det sig i granskningen att de handledare som finns
inom inriktningen hälsa och fritid inte har genomgått handledarutbildningen.
För att alla elever ska ges samma förutsättningar till känsla av helhet och sam-
manhang i sin utbildning bör rektorn se till att alla handledare har nödvändiga
kunskaper om uppdraget, exempelvis genom att uppmuntra alla handledare
att genomgå handledarutbildning.

Rektorns uppmuntran till samarbete

Yrkeslärarna uppger att rektorn i början av läsåret tog fram dokument med be-
röringspunkter mellan olika kurser, för att samarbetet mellan yrkeslärare och lä-
rare i gymnasiegemensamma ämnen skulle öka. Enligt yrkeslärarna är rektorn
bra på att uppmuntra till samarbete, ämnesövergripande arbete och infärgning.
Yrkeslärarna uppger vidare att de "ändå har svårt att få till det" så att det ämnes-
övergripande arbetet och samarbetet verkligen blir av. Detta bekräftas i intervju
med lärare i gymnasiegemensamma ämnen.

Vikten av kunskap och värdegrundsarbete

Lärarna i gymnasiegemensamma ämnen tar upp flera exempel på varför de an-
ser att de gymnasiegemensamma ämnena är viktiga för eleverna som går barn-
och fritidsprogrammet. De ger exempel som att eleverna får en förståelse för det
svenska samhället och för demokratibegreppet i kursen Historia 1a1. Ett annat
exempel som ges är att träna högläsning i kursen Svenska 1 och i den kursen
även träna på att uttrycka sig skriftligt. Även APL-handledare tar upp dessa ex-
empel när de förklarar vilka kunskaper som de anser viktiga för eleverna att ha
i sitt kommande yrke.

2017-05-02

11 (13)

Dnr 40-2016:202

Lärarna i yrkesämnena uppger i intervju att de förbereder eleverna inför sin APL genom att prata om språkbruk, exempelvis hur man pratar med små barn. De tar även upp vad som förväntas av eleverna och om fackspråk, vilka ord och begrepp som är bra att kunna på arbetsplatsen. Eleverna berättar i intervju att lärarna förbereder dem inför APL samt att lärarna pratar om deras yrkesroll och att de ska tänka på att de är förebilder för barnen när de är på en förskola. Eleverna som går fritid- och hälsoinriktningen uppger att de märkt av att språkbruket är annorlunda på en fritidsgård jämfört med till exempel ett gym.

Eleverna uppger att de vet hur de ska gå tillväga om det skulle ske något på APL som de behöver hjälp med. De berättar att lärarna går igenom att man ska ta kontakt med skolan om det är något som bekymrar eleven. En av eleverna uppger vidare att hen tagit kontakt med sin lärare under en APL-period och att eleven direkt fick stöd och fick byta arbetsplats. Detta bekräftas i intervju med yrkeslärare som tillägger att det är viktigt att eleverna har en bra handledare.

Handledarnas kunskap om sitt uppdrag

Skolan anordnar handledarutbildning för de som är handledare på APL. Detta beskrivs i inkomna dokument samt i intervjuer med rektorn, APL-ansvariga lärare, yrkeslärare och av APL-handledarna själva. APL-ansvariga uppger vidare i intervju att skolan anordnar fysiska träffar och att handledarna gör uppgifter på egen hand mellan mötena. De uppger även att de upplever att det är enklare att få handledare från den pedagogiska inriktningen att delta i handledarutbildningen, jämfört med handledare från inriktningen fritid och hälsa. Enligt APL-ansvariga är det ingen av handledarna från inriktningen fritid och hälsa som gått handledarutbildningen. APL-ansvariga berättar även att skolan har ett gott samarbete med andra länder och att det finns elever som gör sin APL utomlands. I de fallen är det svårt att få till handledarutbildningen, uppger de ansvariga lärarna. De APL-ansvariga tillägger att yrkeslärare alltid åker till eleverna som befinner sig utomlands för ett besök efter ungefär halva APL-perioden.

2.2 Ger organisation och ledarskap förutsättningar för lärare att samverka i syfte att skapa helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn i högre grad behöver ge praktiska förutsättningar för att utveckla samverkan mellan lärare i gymnasiegemensamma ämnen och lärare i yrkesämnena. Granskningen visar att lärarna behöver mer tid till att samverka i syfte att ge eleverna helhet och sammanhang i utbildningen. Exempelvis tid för att planera för hur olika kurser och kunskapsområden kan

2017-05-02

12 (13)

Dnr 40-2016:202

samordnas. Organiseringen av arbetslagen samt schemaläggningen av kurser försvårar för lärarna att hitta tid till samarbetet.

Organisering av arbetslag

Lärarna i gymnasiegemensamma ämnen uppger att det endast är ett fåtal av dem som ingår i barn- och fritidsprogrammets arbetslag. Det innebär enligt lärarna att de har svårt att delta i arbetslagets möten, eftersom de ingår i ett annat arbetslag som har möte samtidigt. Lärare i yrkesämnena bekräftar detta och tillägger att det framförallt är i ämnesgrupper som diskussioner kring examensmål, samarbete och samsyn uppstår. Yrkeslärarna uppger vidare att de nyligen suttit tillsammans med rektorn och tittat på olika kursers beröringspunkter, vad de gör i de olika årskurserna och vad de ser för gemensamma nämnare. När yrkeslärarna gjort det upplever de att det finns beröringspunkter med gymnasiegemensamma ämnen och att det finns möjligheter att samarbeta. Men det blir inte av, säger yrkeslärarna och fortsätter, "vi ser att tiden blir ett hinder och att vi inte har så mycket gemensam tid där vi kan prata om detta".

Tid för samarbete

Rektorn uppger i intervju att han deltar på alla arbetslagsmöten och som tidigare beskrivits har alla lärare som mål att de ska komma på en idé kring ämnesövergripande arbete, något som rektorn följt upp. Rektorn uppger att det funnits idéer men att det stannat vid det och att samarbetet inte blivit av. Enligt rektorn är detta inte helt enkelt att få till och tillägger att det nog behövs mer tid för lärarna. Rektorn uppger även att samarbetet försvåras av att det finns lärare i de gymnasiegemensamma ämnena som inte tillhör arbetslaget för barn- och fritidsprogrammet. Rektorn uppger vidare att ett av skolans mål är att öka motivationen hos eleverna och i det arbetet ingår att ge mer tid till personalen för få till fler pedagogiska samtal som kan ge ett ökat samarbete mellan lärarna.

Lärarna i yrkesämnena uppger att de under förra läsåret satt tillsammans och tittade på hur yrkeskurser skulle kunna läggas parallellt för att få till mer samarbete. Lärarna uppger vidare att deras förslag inte gick att genomföra då schemat skulle läggas. Enligt lärarna beror det på att det finns så många lärare och att det rent schematekniskt inte gick att ordna.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **2 maj 2018** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits eller planerats utifrån de utvecklingsområden som myndigheten identifierat.

Huvudmannen ska dessförinnan, inom två månader från beslutet den **2 juli 2017**, inkomma med en uppföljningsbar planering av hur man avser att arbeta

2017-05-02

13 (13)

Dnr 40-2016:202

för att förbättra de områden som Skolinspektionen identifierat som utvecklingsområden. Denna planering bör innehålla information om tydliga avstämningpunkter under arbetets gång.

Redogörelserna skickas till Skolinspektionen, Stina Linder, Box 3177, 90304 Umeå per post eller per e-post, stina.linder@skolinspektionen.se samt skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 40-2016:202) i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har Maud Karlström och juristen Åsa Lindqvist deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Stina Linder
Utredare

Bilagor

Bilaga 1 Författningsstöd